

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer F. Rijkaart
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 17 februari 2026

betreft *Meerjarenplannen digitale informatiehuishouding en openbaarheid 2026-2030 en herijkte Actieplan Open Overheid 2023-2027*

ons kenmerk 179883

Geachte heer Rijkaart,

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 19 december 2025 over de meerjarenplannen digitale informatiehuishouding en openbaarheid 2026 - 2030 en herijkte Actieplan Open Overheid 2023-2027.¹ Naar aanleiding van uw brief hebben de leden van de fracties van de **BBB** en **PVV** enkele vragen aan u.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de BBB hechten grote waarde aan het vertrouwen in de overheid maar zijn er niet van overtuigd dat de investeringen in een betere informatiehuishouding en openbaarheid in verhouding staan tot de beoogde groei van het vertrouwen. Om die reden hebben deze leden de volgende vragen aan u, die zich vooral richten op de uitvoerbaarheid van de plannen voor met name de kleinere gemeenten in de regio en de waterschappen.

Op welke wijze draagt beter informatiebeheer bij aan het vergroten van publiek vertrouwen? Is er ooit onderzocht of Woo-verzoeken bijdragen aan meer vertrouwen in de overheid? Zo ja, kunt u deze onderzoeken aan de kamer verstrekken? Zo nee, bent u bereid een dergelijk onderzoek uit te voeren? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

In de Gezamenlijke oplegger staat dat er in 2026 een monitor komt voor de feitelijke kosten van de Wet open overheid (Woo) en dat er pas in 2029 wordt gekeken of er extra geld nodig is voor decentrale overheden, terwijl de uitvoering van de Woo nu al een enorme wissel trekt op de begrotingen van decentrale overheden.² Is er overleg geweest met bijvoorbeeld de Vereniging

¹ Kamerstukken I 2025/26, 32802, C.

² Gezamenlijke oplegger bij Meerjarenplannen digitale informatiehuishouding en openbaarheid 2026-2030 van Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen), bijlage bij Kamerstukken I 2025/26, 32802, C.

datum 17 februari 2026

ons kenmerk 179883

blad 2

Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en Unie van Waterschappen (UvW) over deze termijnen? Is er een versnelling mogelijk? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Het Rijksbrede programma Open Overheid stopt per eind 2026, waarna zelf financiering moet worden gevonden binnen bestaande budgetten. Hoe waarborgt u dat extra taken in het kader van beter informatiebeheer niet ten koste gaan van andere taken bij kleinere waterschappen of gemeenten?

Er wordt ingezet op strikte standaarden zoals MDTO en TOOI voor metadata. In hoeverre zijn de administratieve lasten die dit met zich meebrengt voldoende getoetst aan de dagelijkse praktijk?

De overbrengingstermijn van archieven wordt, als de nieuwe Archiefwet 20xx in werking treedt, verkort van 20 naar 10 jaar.³ Wat is de stand van zaken met betrekking tot de huidige termijn? Hoe gaat u ervoor zorgen dat dit niet leidt tot nóg grotere achterstanden in de informatie-ordening dan er nu al zijn?

In de Woo staat een 'antimisbruikbepaling' (art. 4.6). Zorgt deze bepaling er in voldoende mate voor dat de rechtmatigheid van informatievragen beter getoetst wordt? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Er wordt prioriteit gegeven aan een generieke Woo-voorziening waar iedereen op aan moet sluiten. Is er voldoende gekeken naar de uitvoerbaarheid voor medeoverheden die allemaal eigen systemen hebben? Is er een uitvoeringstoets en of een impactanalyse gedaan? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

De innovatieagenda zet in op AI voor het sneller afhandelen van verzoeken. In hoeverre is de juridische juistheid voldoende gewaarborgd als algoritmen bepalen wat de burger wel of niet mag zien, gezien de ervaringen met algoritmen in het verleden?

Momenteel wordt slechts een klein deel van de Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Welke concrete stappen worden ondernomen om de uitvoerbaarheid te vergroten, zonder dat dit leidt tot meer dwangsommen? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

In uw brief is het volgende opgenomen: "Naast de meerjarenplannen van de *verschillende overheidslagen*, die passen bij ieders eigen opgaven, hebben we met de *koepels van medeoverheden* een Gezamenlijke oplegger opgesteld."⁴ Bij uw brief zijn diverse bijlagen gevoegd afkomstig van de VNG, IPO en UvW.⁵

³ Artikel 5.4 lid 1 Archiefwet 20..

⁴ *Kamerstukken I 2025/26*, 32802, C, p. 1.

⁵ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030.

datum 17 februari 2026

ons kenmerk 179883

blad 3

VNG, IPO en UvW zijn privaatrechtelijke organisaties, waarbij geen sprake is van kaderstelling of controle door de volksvertegenwoordiging. Middels de zelfverklaarde taak van vertegenwoordiging van de gemeenten, provincies en waterschappen, die publiekrechtelijke bestuursorganen zijn, wordt zonder democratische legitimatie gesproken *namens* deze bestuursorganen. Kunt u reflecteren op deze geschetste -onwenselijke- situatie? Hoe weegt u, gezien die context, de inbreng vanuit privaatrechtelijke organisaties VNG, IPO en UvW? Heeft u overwogen om de afzonderlijke bestuursorganen zelf om hun inbreng te vragen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de fractie van de PVV zijn van mening dat de wijze waarop de zelfverklaarde vertegenwoordiging van publieke bestuursorganen door de privaatrechtelijke organisaties als de koepels plaatsvindt in feite een vorm van ondermijning is van de autonome rol van gemeenten, provincies en waterschappen. Kunt u deze stelling weerleggen?

De privaatrechtelijke 'koepels' vallen niet onder de Woo, noch leggen zij verantwoording af aan de volksvertegenwoordiging. Hun handelen, al dan niet namens één, meerdere of alle leden, is daarmee niet transparant, niet afrekenbaar en niet controleerbaar voor burgers, journalisten of volksvertegenwoordigers. Kunt u onderbouwen waarom de privaatrechtelijke handelingen van de koepels geen belemmering vormen in de ongehinderde uitoefening van de processen in een vrije rechtsstatelijk sterke democratie, waaronder oordeelsvorming, informatievoorziening en vrije journalistiek? Zo nee, waarom niet?

Volgens het bindende Europese Handvest inzake Lokale Autonomie uit 1985 dat Nederland heeft geratificeerd houdt lokale autonomie in: "(...) het recht en het vermogen van lokale autoriteiten, binnen de grenzen van de wet, een belangrijk deel van de openbare aangelegenheden krachtens hun eigen verantwoordelijkheid en in het belang van de plaatselijke bevolking te regelen en te beheren." en dienen de bevoegdheden die aan lokale autoriteiten zijn toegekend "(...) in de regel volledig en uitsluitend te zijn. Zij mogen niet worden aangetast of beperkt door een andere, centrale of regionale, autoriteit, behalve voor zover bij of krachtens de wet is bepaald."⁶ Bent u het met de stelling van de leden van de fractie van de PVV eens dat Strategische Meerjarenplannen van overheden een kaderstellend karakter hebben en dus onder de kaderstellende bevoegdheid van de volksvertegenwoordiging vallen? Zo nee, waarom niet? Hoe onderbouwt u het naast zich neerleggen van dit bindende Europese Handvest?

Volgens de brief heeft u de meerjarenplannen gelijktijdig aangeboden aan het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI). Volgens u zal het ACOI op een later moment een reactie op de plannen uitbrengen. Acht u het wenselijk dat de reactie van het ACOI op de plannen kan worden meegewogen door de volksvertegenwoordiging, voordat de volksvertegenwoordiging inbreng kan leveren op de plannen? Zo nee, waarom niet?

UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

⁶ Artikel 3, lid 1 en artikel 4 lid 4 van het Europees Handvest inzake lokale autonomie. Raadpleegbaar via: <https://wetten.overheid.nl/BWBV0002625/1991-07-01>

datum 17 februari 2026

ons kenmerk 179883

blad 4

In uw brief schetst u de actuele uitdaging van "het bevorderen van de herbruikbaarheid van Open Data en het vergroten van de transparantie van algoritmen."⁷ Kunt u aangeven hoe u aankijkt tegen het eigendomsrecht van open data? Kunt u meer duiding en betekenis geven bij 'vergroten' van de transparantie van algoritmen? Met welke hoeveelheid transparantie bent u tevreden? Bent u bereid om volledige transparantie alsmede openbare registratie van alle overheidsalgoritmes te realiseren? Zo nee, waarom niet?

Hoe reflecteert u op de stellingname van de leden van de fractie van de PVV dat onderzoeken in opdracht van de overheid (ook als die door externe onderzoeksbureaus worden uitgevoerd) in beginsel altijd Open Data (en daarmee herbruikbare data) zouden moeten voortbrengen die per definitie publiek eigendom is? Zo nee, hoe luidt uw opinie dan wel?

Bent u in het kader van het bevorderen van 'betekenisvolle transparantie' bereid om alle documenten die betrekking hebben op de totstandkoming van kaders, stellingname en agendasetting uit de Gezamenlijke oplegger openbaar te maken, alsmede de koepels ertoe te bewegen ook hun stukken openbaar te maken? Zo nee, waarom niet? Hoeveel waarde heeft de term 'transparantie' voor u als deze documenten niet openbaar gemaakt worden?

In de Gezamenlijke oplegger wordt gesteld: "Essentieel is het besef dat verbetering van de informatiehuishouding een bestuurlijke opgave is. Het gaat namelijk niet om technologie alleen, maar om keuzes: wat wordt vastgelegd, hoe wordt dit bewaard, wie heeft toegang en waarvoor wordt informatie gebruikt? Deze keuzes, het consequent uitvoeren van die keuzes en het doelgericht sturen op de te behalen doelen, bepalen de kwaliteit en de continuïteit van de dienstverlening en de democratische legitimiteit van de overheid."⁸ Bent u het met de leden van de fractie van de PVV eens dat deze belangrijke stellingname betekent dat de kaderstellende rol van de volksvertegenwoordiging niet kan worden genegeerd? Zo nee, Kunt u toelichten waarom niet? Hoe beschouwt u in deze de niet democratische gelegitimeerde procesgang via de koepelorganisaties?

De Gezamenlijke oplegger stelt "We zorgen ervoor dat informatie niet alleen goed wordt beheerd en gebruikt, maar ook betekenisvol wordt gedeeld met de samenleving."⁹ Kunt u aangeven wat precies en uitputtend wordt bedoeld met 'betekenisvol delen'?

In de Gezamenlijke oplegger is het volgende verwoord: "Een open overheid vraagt echter om een duidelijke richting. Daarom zullen wij gaan werken aan een gezamenlijke visie op open overheid, waarin we ook kijken naar andere 'open' thema's zoals open data. De visie op informatiehuishouding

⁷ Kamerstukken I 2025/26, 32802, C, p. 2.

⁸ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 2-3: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

⁹ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 3: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

datum 17 februari 2026

ons kenmerk 179883

blad 5

en de visie op open overheid moeten elkaar versterken. We zullen bij dit proces ook maatschappelijke organisaties betrekken."¹⁰ In 2013 heeft u een Visie op Open Overheid opgesteld en gepubliceerd.¹¹ Deze visie is volgens het document tot stand gekomen 'dankzij de denkkraft vanuit de samenleving'. Waarom wilt u werken aan een nieuwe visie op Open Overheid? Heeft u reden om aan te nemen dat onze burgers een andere visie hebben op wat een Open Overheid inhoudt? Is de visie van het Open Government Partnership (waar Nederland bij is aangesloten) op Open Overheid gewijzigd, waardoor een nieuwe (Nederlandse) visie op Open Overheid nodig is?

In hoofdstuk 3 in de Gezamenlijke oplegger wordt gesproken over 'Betekenisvolle openbaarmaking'. Gesteld wordt dat "Informatie die openbaar gemaakt wordt moet voor de samenleving meerwaarde hebben."¹² Kunt u deze stelling nader toelichten? Kunt u bevestigen dat voor een democratische samenleving enkel het belang van de openbaarheid zelf, en niet het belang van de waarde of meerwaarde van de betreffende informatie, relevant is? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid afstand te nemen van deze stellingname in de Gezamenlijke oplegger?

Vervolgd wordt in deze passage met de stelling "Er zal daarom toegewerkt worden naar betekenisvolle openbaarmaking van informatie die aansluit bij de informatiebehoefte van de samenleving."¹³ Wie of wat bepaalt wat 'de informatiebehoefte van de samenleving' is? Bent u het met de leden van de fractie van de PVV eens dat 'betekenisvolle openbaarmaking' een uiterst dubieuze vervorming is van het algemeen en individueel recht op overheidsinformatie? Zo nee, waarom niet? Komt u in dat licht bezien ook tot de conclusie dat 'betekenisvolle openbaarmaking' een dubieus begrip is, en als zodanig ondermijnend is voor het beeld van een transparante en onafhankelijke overheid? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid om afstand te nemen van deze insteek?

In de paragraaf 'afhandelen Woo-verzoeken' van de Gezamenlijke oplegger wordt gesteld "In de meerjarenplannen is daarom opgenomen dat er gewerkt gaat worden aan het verkorten van de gemiddelde afhandeltermijn van Woo-verzoeken. Één van de maatregelen daarvoor is het beter onderhouden van contact met verzoeker en het gesprek aan te gaan over diens

¹⁰ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 3: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

¹¹ Visie open overheid. Raadpleegbaar via:

<https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/2013/09/01/visie-open-overheid>

¹² Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 4: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

¹³ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 4: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

datum 17 februari 2026

ons kenmerk 179883

blad 6

informatiebehoefte."¹⁴ Waarom moet volgens u het gesprek worden aangegaan met verzoeker over diens informatiebehoefte? Concludeert u net als de leden van de fractie van de PVV dat een dergelijke insteek op gespannen voet staat met artikel 1.1 van de Woo?¹⁵ Zo nee, waarom niet? Bent u bereid deze maatregel ongewenst te verklaren? Zo nee, waarom niet?

In de paragraaf 'Misbruik en Oneigenlijk Gebruik' van de Gezamenlijke oplegger wordt gesteld "Een overheidsbrede werkgroep werkt momenteel aan een handreiking die overheidsorganisaties moet helpen bij het identificeren van misbruik of oneigenlijk gebruik van Woo-verzoeken en hoe daar vervolgens mee kan worden omgegaan."¹⁶ Misbruik en Oneigenlijk gebruik van de Woo is ongewenst dient bestreden te worden wat de leden van de fractie van de PVV betreft. Herkent u tegelijkertijd het risico op het onterecht labelen van een Woo verzoek als 'oneigenlijk gebruik' of 'misbruik'? Herkent u ook het belang van het waarborgen dat een Misbruik-en-Oneigenlijk-gebruikargument nooit misbruikt mag worden om informatie niet openbaar te maken of de openbaarmaking onnodig te vertragen of frustreren? Hoe gaat u dit waarborgen? Hoe is het bestuurlijke toezicht geborgd bij de betreffende werkgroep?

In de paragraaf 'Technische voorzieningen voor archivering van e-mail en tekstberichten' van de Gezamenlijke oplegger wordt gesteld "Dit is in lijn met de interventies in de [Nederlandse Digitaliseringsstrategie] NDS om inkoopkracht te bundelen en bepaalde collectieve oplossingen en bouwstenen verplicht te maken. We streven hierbij naar duurzame, soevereine en overheidsbrede voorzieningen."¹⁷ Wat wordt precies bedoeld met 'soevereine' voorzieningen? Ziet u het belang van overheden die voor hun technische voorzieningen zo min mogelijk afhankelijk moeten zijn van Big Tech partijen als Microsoft, Oracle of Google? Zo nee, waarom niet?

In de paragraaf 'Vernietiging' van de Gezamenlijke oplegger wordt gesteld "Overheidsorganisaties moeten meer doen om dubbelingen te voorkomen ...".¹⁸ Wat wordt concreet bedoeld met

¹⁴ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 5: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

¹⁵ "Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen."

¹⁶ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 5: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

¹⁷ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 6: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

¹⁸ Bijlagen bij kamerstuk I 2025/26, 32802, C, p. 6: Gezamenlijke oplegger Rijk VNG, IPO, UvW bij meerjarenplannen digitale informatiehuishouding. VNG – Strategisch meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. UvW - Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026 – 2030. Meerjarenplan Digitale Informatiehuishouding Provincies 2026 – 2030.

datum 17 februari 2026

ons kenmerk 179883

blad 7

'dubbeling'? Hoe kijkt u aan tegen 'ontdubbeling' in het licht van Woo-verzoeken gericht aan een overheidsorgaan? Ziet u daarbij ook het risico dat informatievoorziening daarmee incompleet wordt?

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken